

วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมคิดสรรเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

2.1.1 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

2.1.2 หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539

2.2 วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.1 ความหมายของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.2 หลักการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.2.3 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.2.4 ขั้นตอนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.2.4 การวัดผลและประเมินผลการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.3 กิจกรรมคิดสรรเพื่อการสื่อสาร

2.3.1 ความหมายของกิจกรรมคิดสรรเพื่อการสื่อสาร

2.3.2 ความสำคัญของกิจกรรมต่อการเรียนรู้

2.3.3 หลักการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.3.4 เกณฑ์ในการคิดสรรกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

2.3.5 การจัดกิจกรรมการสอนทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.3.6 รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.4.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

- 2.4.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
- 2.4.3 กรอบแสดงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
- 2.4.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
- 2.4.5 สรุปหลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.5.1 งานวิจัยที่ใช้เกมจัดกิจกรรม
- 2.5.2 งานวิจัยที่ใช้เพลงจัดกิจกรรม
- 2.5.3 งานวิจัยที่ใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร
- 2.5.4 งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2.1 หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

หลักสูตรภาษาอังกฤษที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ซึ่งใช้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ที่เริ่มใช้กับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2539 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

2.1.1 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534) กล่าวถึงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ว่าได้จัดกลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้เรียนรู้ไว้ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มประสบการณ์พิเศษ

สำหรับหลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นั้น เป็นหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถ และความสนใจ ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งจัดไว้ให้โรงเรียนเลือกสอนตามความเหมาะสม โดยกำหนดอัตราเวลาเรียนรู้ไว้ 200 ชั่วโมง หรือ 600 คาบต่อปี

หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาอังกฤษ
2. กิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาอาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต

3. กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมในกลุ่มประสบการณ์ทั้ง
- 4 ได้แก่ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

โรงเรียนที่เลือกกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ สามารถ
เลือกใช้หนังสือเรียน English Is Fun หรือ On the Springboard ขึ้นอยู่กับความพร้อม
ของบุคลากรและหนังสือที่ได้รับ โดยต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุ
จุดประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

จุดประสงค์

1. ให้ความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การใช้ภาษาอันเป็นพื้นฐานใน
การเรียนภาษาอังกฤษ
2. ให้มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ที่จะช่วยให้ใช้ภาษา
ในการสื่อสารได้ตามความเหมาะสมแก่วัย
3. ให้มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษอันเป็นภาษาสากล รวมทั้งมีนิสัย
รักการอ่าน และการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
4. ให้เห็นแนวทางในการนำภาษาอังกฤษไปใช้ประโยชน์
เพื่อให้เกิดความชัดเจนสำหรับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
กรมวิชาการ (2534) ได้ให้คำอธิบายทักษะต่าง ๆ ในการสอนภาษาอังกฤษดังนี้

การฟัง

ฝึกฟังและปฏิบัติตามความหมายของคำ วลี ประโยค จำแนกและ
จัดหมวดหมู่ ความสัมพันธ์ของเสียง และคำที่ฟัง

ฝึกฟังประโยค บทสนทนาสั้น ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพลง แล้ว
อธิบายคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจ ความรู้สึก และข้อคิดที่ได้จากสิ่งที่ฟัง

ฝึกฟังข้อความสั้น ๆ และอภิปราย ชักถามใจความสำคัญของเรื่อง
เพื่อให้มีความสามารถในการฟัง เข้าใจสิ่งที่ฟังปฏิบัติตามได้ สามารถ
วิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง มีความสนุกสนานในการเรียนภาษาอังกฤษ และมีนิสัยที่ดีในการฟัง

การพูด

ฝึกพูดออกเสียงคำ วลี ประโยค ให้ถูกต้องตามหลักการออกเสียง
ภาษาอังกฤษตามแบบให้สัมพันธ์กับความหมายและเรื่องที่ฟัง

ฝึกพูดสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม เล่าเรื่อง อธิบายแสดงความคิดเห็น ความต้องการ แสดงบทบาทสมมติ เล่นเลียนแบบ เล่นเกม และ ฝึกร้องเพลง

เพื่อให้มีความสามารถในการพูดได้ชัดเจน ถูกต้อง สื่อความได้ มีความสนุกสนาน และมีนิสัยที่ดีในการพูด

การอ่าน

ฝึกอ่านออกเสียงคำ วลี ประโยค ตามหลักเกณฑ์การอ่าน

ฝึกอ่านออกเสียงและอ่านในใจ เรื่องที่เกี่ยวกับประสบการณ์ และการดำเนินชีวิต นิทาน นิยาย เรื่องสั้น ๆ ข่าว โฆษณา คำแนะนำ คำชี้แจง 'แผนที่ แผนภูมิ และกราฟที่ประกอบเรื่องราวที่นำมาอ่าน แล้วอภิปรายซักถามเกี่ยวกับรายละเอียด ความคิดเห็น และใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

ฝึกใช้พจนานุกรมในการเพิ่มพูนความรู้

เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่านและสามารถนำไปอ่านคำใหม่ ๆ ได้ มีทักษะในการอ่านออกเสียง และอ่านในใจ มีความสามารถในการวิเคราะห์ สรุปใจความสำคัญ การใช้พจนานุกรม และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในการอ่าน

การเขียน

ฝึกคัดลายมือ เขียนสะกดคำ ประสมอักษร คำ วลี ประโยค และข้อความตามที่กำหนดให้

ฝึกเขียนคำ วลี ประโยค และข้อความให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เครื่องหมายต่าง ๆ การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย ประโยคและรูปประโยค การใช้คำตามหน้าที่ในประโยค การเรียบเรียงประโยคให้เป็นข้อความที่สื่อความหมายได้ชัดเจน

อภิปรายซักถามเกี่ยวกับโครงเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ ใจความสำคัญของเรื่องที่เขียน แล้วฝึกเขียนภายใต้คำแนะนำ และตามความคิดของตนเองอย่างเสรี

ฝึกเขียนตามคำบอก เขียนประโยคแสดงความรู้สึก ความต้องการ บทสนทนาง่าย ๆ หรือข้อความสั้น ๆ จากการอ่าน และการฟัง บันทึกเหตุการณ์ประจำวัน แบบกรอกรายการต่าง ๆ แผนผัง บัตรเชิญ บัตรอวยพร

เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบ สวยงาม และสื่อความหมายได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดง ความนึกคิดอย่างเสรี และนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

จากคำอธิบายดังกล่าว สามารถสรุปทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับจากการเรียนภาษาอังกฤษ ได้ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2539)

การฟัง

1. เข้าใจสิ่งที่ฟัง
2. ฟังแล้วปฏิบัติตามได้
3. วิเคราะห์เรื่องที่ฟัง

การพูด

1. พูดได้ชัดเจน
2. พูดสื่อความได้

การอ่าน

1. รู้หลักเกณฑ์การอ่าน
2. อ่านคำใหม่ ๆ ได้
3. มีทักษะในการอ่านออกเสียง
4. มีทักษะในการอ่านในใจ
5. สรุปใจความสำคัญเรื่องที่อ่าน
6. วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

การเขียน

1. มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นระเบียบ
สวยงาม
2. เขียนสื่อความหมายได้
3. เขียนโดยมีลำดับเหตุการณ์
4. เขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรี
5. นำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

นอกจากนั้นหลักสูตรยังมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษตั้ง

รายละเอียดต่อไปนี้

เจตคติ

1. มีความสนุกสนานในการเรียนภาษาอังกฤษ
2. มีนิสัยที่ดีในการฟัง พูด อ่าน และเขียน
3. มีนิสัยรักการฟัง พูด อ่าน และเขียน
4. รู้และเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ
5. เห็นประโยชน์ของการนำภาษาอังกฤษไปใช้ และมุ่งที่จะสร้างแนวทางในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

ทักษะในการแสวงหาความรู้

1. จัดระบบและแผนการเรียนเป็น มีการประเมินผลตนเองเป็นระยะ
2. ทบทวนบ่อย ๆ มีกลยุทธ์ในการทบทวน
3. หาโอกาสฝึกภาษาบ่อย ๆ
4. กล้าเดาอย่างมีเหตุผล และกล้าใช้ภาษาโดยไม่กลัวผิด
5. รู้จักใช้แหล่งอ้างอิงเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
6. คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและเอาชนะความติดขัดทางภาษาได้
7. มีความพากเพียรตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงาน
8. เป็นกัลยาณมิตร และสามารถทำงานเป็นกลุ่มได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาตาม ป.02

สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

จุดประสงค์ของวิชาภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (กรมวิชาการ, 2539) กล่าวไว้ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การใช้ภาษาอันเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาอังกฤษ
2. ให้มีทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่านและเขียน อันเป็นพื้นฐานไปสู่การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ
4. มีความกล้าในการใช้ภาษา และยอมรับในวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา
5. มีนิสัยรักการอ่าน และพัฒนาการใช้ภาษาอยู่เสมอ

2.1.2 หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 เป็นหลักสูตรใหม่ที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา โดยเริ่มสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกโรงเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 (กรมวิชาการ, 2539) มีวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการเรียนภาษาอังกฤษในระดับต้น มีดังนี้

1. เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับวัฒนธรรม
2. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับต้นอย่างเพียงพอ เพื่อการศึกษาต่อหรือนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามความจำเป็น
3. เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ง่าย ๆ ที่เป็นสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง
4. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมภาษาอังกฤษ
5. เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ และใช้สื่อภาษาอังกฤษ
6. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เห็นประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษ

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาจึงถูกจัดแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ (1) ภาษาอังกฤษระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level) สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 (2) ภาษาอังกฤษระดับอ่านออกเขียนได้ (Literacy Level) สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 (3) ภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น (Beginner Fundamental Level) สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

ในระดับเตรียมความพร้อม เน้นความสามารถด้านการฟัง พูด โดยการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน คั่นเคยกับภาษาอังกฤษ ส่วนในระดับอ่านออกเขียนได้ จัดกิจกรรมที่จะผสมผสานการอ่าน เขียน และสะกดคำ เพื่อเป็นพื้นฐาน

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น ซึ่งมุ่งพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่านและเขียนที่ถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับสถานการณ์การใช้

การวัดและประเมินผลของผู้เรียนในระดับเตรียมความพร้อม และระดับอ่านออกเขียนได้ มุ่งประเมินภาคปฏิบัติ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ส่วนในระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น เน้นการวัดความสามารถโดยรวมในการใช้ภาษา ใช้การวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติและเจตคติ ประเมินความก้าวหน้าในการใช้ภาษาด้วยการสังเกต การตรวจสอบกระบวนการทำงาน และผลของการทำงาน ด้วยเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

2.2 วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.1 ความหมายของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

ในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น เน้นการใช้ภาษา (Use) มากกว่าหลักการใช้ภาษา (Usage) เน้นความสำคัญของความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) มากกว่าที่จะเน้นความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) ทักษะที่ใช้มีลักษณะเป็นทักษะสัมพันธ์ (Integrated Skills) และกิจกรรมที่ใช้เป็นลักษณะกลุ่มเพื่อนเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสื่อสารขึ้น (ปาริชาติ วัฒนกุล, 2530)

สำหรับการปฏิบัติของครูผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของสังคม ครูผู้สอนควรสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้ให้ความหมายของการใช้ภาษา อังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ ดังนี้

มอร์โรว์ (Morrow, 1981) กล่าวว่า การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการให้ภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ว่าผู้เรียนเรียนภาษาไปเพื่ออะไร เน้นความเข้าใจเรื่องทั้งหมด ให้ความสนใจไปที่เนื้อหาที่จะสื่อสาร ผู้เรียนเป็นผู้ที่ใช้ภาษา มากที่สุด และไม่ถือว่าข้อผิดพลาดเป็นสิ่งที่ต้องแก้ไขเสมอ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ ไฮม์ส์ (Hymes, 1971) ที่กล่าวไว้ว่าความสามารถในการสื่อความหมาย คือ ความสามารถที่จะใช้ภาษาหรือตีความภาษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมในสภาพสิ่งแวดล้อม และสังคม เป็นความสามารถที่รู้ ว่า เมื่อใดควรพูด และพูดอะไรกับใคร ที่ไหน เมื่อใด และลักษณะอย่างไร

จึงเป็นการมองภาษาในแง่ของการนำไปใช้ในสังคมมากขึ้น

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย โดยการนำโครงสร้างทางไวยากรณ์ คำศัพท์และรูปประโยคต่าง ๆ ไปใช้ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสังคม โดยไม่ถือว่าข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์เป็นข้อผิดพลาดที่สำคัญนัก แต่เน้นที่สามารถสื่อความหมายได้เข้าใจกัน

2.2.2 หลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ เน้นการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจว่าเรามีจุดประสงค์ที่จะพูดอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร ผู้สอนมีหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษา โดยมีเป้าหมายของการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ตามวัยและศักยภาพ

กรมวิชาการ (2533) ได้เสนอหลักสำคัญในการสอนภาษาอังกฤษตาม หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไว้ดังนี้

1. เสนอบทเรียนในลักษณะของบทสนทนาสั้น ๆ ในสถานการณ์ที่สร้างขึ้น เพื่อสร้างความสนใจ
2. ฝึกการสนทนาเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย ฝึกการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามสถานการณ์
3. ใช้แบบฝึกหัด ฝึกเกี่ยวกับคำศัพท์และการใช้ภาษา พร้อมกับฝึกหัดแสดงท่าทางประกอบ เพื่อทำให้ปัญหาการเรียนในการใช้ภาษานั้นดูเป็นธรรมชาติมากขึ้น

มอร์โรว์ (Morrow, 1981) ได้เสนอแนะหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ เพื่อให้ครูผู้สอนเลือกไปปรับใช้เป็นหลักการของตนเองดังต่อไปนี้

1. รู้ว่าเรากำลังทำอะไร (Know what you are doing) นั่นคือ การเรียนรู้ที่จะทำอะไรบางอย่าง ถ้าผู้เรียนตอบได้ว่าทำไมต้องเรียนสิ่งนี้ เรียนไปเพื่ออะไร เช่น การฟังการพยากรณ์อากาศจากวิทยุ การอ่านคำแนะนำ เขียนจดหมาย เขียนจองห้องพักในโรงแรม ถามทิศทาง เป็นต้น ผู้เรียนจะตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมที่ครูจัดให้ เพื่อที่ตนเองจะสามารถทำอะไรบางอย่างที่ต้องการเหล่านั้นได้

2. ส่วนรวมทั้งหมดของภาษาสำคัญกว่าส่วนย่อย ๆ หลายส่วนรวมกัน (The whole is more than sum of the parts) ความเข้าใจในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจในการใช้ภาษาโดยรวมทั้งหมด ไม่ใช่เข้าใจในแต่ละส่วนที่จะนำมาใช้ในการสื่อสารเท่านั้น

3. กระบวนการสื่อสารมีความสำคัญเท่าเทียมกันกับรูปแบบของภาษา (The processes are as important as the forms) การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารนั้น ควรจัดสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับการสื่อสารจริงให้มากที่สุด ตามรูปแบบของการสื่อสาร ควรมีลักษณะดังนี้

3.1 การเกิดช่องว่างของข้อมูล (Information Gap) ในชีวิตจริง การสื่อสารระหว่างคนสองคน หรือมากกว่านี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ ฝ่ายหนึ่งต้องการรู้ข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมในลักษณะนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

3.2 การเลือก (Choice) ในการสื่อสารจริงนั้น ผู้พูดมีสิทธิ์เลือกใช้ถ้อยคำที่จะสื่อสาร เลือกรูปแบบภาษาที่เหมาะสมกับสิ่งที่จะพูด ดังนั้น ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ภาษาตามที่ต้องการ

3.3 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการสื่อสารกันนั้น ผู้พูดมีจุดมุ่งหมายอยู่ในใจแล้วว่าตนต้องการจะพูดอะไร เพื่อให้เกิดผลอย่างไร ดังนั้นถ้าได้รับการโต้ตอบจากคู่สนทนาตรงกับสิ่งที่ต้องการ ก็หมายความว่า การสื่อสารประสบผลสำเร็จ

4. การเรียนรู้เกิดจากการปฏิบัติ (To learn it, do it) การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการได้ปฏิบัติจริง ดังนั้น ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ

5. ความผิดพลาดทั้งหลายไม่ใช่ความผิดเสมอไป (Mistake are not always a mistake) ครูผู้สอนควรให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ความผิดพลาดทางไวยากรณ์ และการออกเสียง ควรให้โอกาสผู้เรียนในการเรียนรู้ที่จะปรับปรุงข้อผิดพลาดเหล่านั้น ส่วนข้อผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร ควรปล่อยให้ผ่านไปก่อน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา

จากหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของมอร์โรว์ (Morrow) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้นั้นต้องมีการจัดกิจกรรมที่เกิดช่องว่างของข้อมูล และสอดคล้องกับชีวิตจริง เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมที่จอห์นสัน (Johnson, 1982) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารไว้ 5 ประการดังนี้

1. หลักการถ่ายโอนข้อมูล (The Information Transfer Principle) การถ่ายโอนข้อมูลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเสมอในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักถ่ายทอดข้อมูลจากทักษะหนึ่ง ไปสู่อีกทักษะหนึ่งได้ เช่น การเล่นเกมบทบาทสมมติเป็นเลขานุการของสโมสรแห่งหนึ่ง อ่านจดหมายของผู้สมัครสมาชิก แล้วนำข้อมูลนั้นมากรอกในใบสมัครแทนผู้สมัคร หรือฝึกการฟัง โดยให้นักเรียนฟังบทสนทนาของตำรวจกับนักท่องเที่ยวน แล้วกรอกข้อสถานที่ต่าง ๆ ที่ตำรวจพูดถึงลงในแผนภูมิ ส่วนการเขียนนั้นอาจทำได้โดยใช้หลักการถ่ายโอนข้อมูลจากตาราง หรือโน้ตย่อไปสู่การเขียนข้อความ หรือการเขียนจดหมายก็ได้

2. หลักการเกิดช่องว่างระหว่างข้อมูล (The Information Gap Principle) การสื่อสารจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องการทราบข้อมูลจากฝ่ายตรงข้าม หลักการนี้จะทำให้เกิดการใช้ภาษาสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือข่าวสารซึ่งกันและกัน ประโยชน์ที่ได้รับจากหลักการนี้คือ พัฒนาความคล่องแคล่ว (Fluency) ในการใช้ภาษาและความสำเร็จของการสื่อสารวัดได้จาก ความสามารถในการรับข่าวสารข้อมูล ซึ่งผู้เรียนอาจใช้ภาษาตั้งแต่ไม่เป็นทางการ หรือไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ จนกระทั่งใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎ หรือระเบียบของสังคมได้

3. หลักการต่อเติมข้อมูล (The Jigsaw Principle) เป็นหลักการที่ผสมผสานกันระหว่าง Information Transfer และ Information Gap โดยกิจกรรมที่นักเรียนทำจะแตกต่างกันในการฝึกทักษะ แต่มีเนื้อหาเดียวกัน นักเรียนจะแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

4. หลักการพึ่งพาอาศัยข้อมูลซึ่งกันและกัน (The Task Dependency Principle) หลักการนี้ยึดการพึ่งพาอาศัยข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการสื่อสารได้ โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำงานของตนให้เสร็จ จากนั้นนักเรียนสองคนพึ่งพาอาศัยข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อทำงานในขั้นต่อไป ถ้าในขั้นตอนแรกแต่ละฝ่ายทำงานไม่ถูกต้อง ผลงานต่อมาจะล้มเหลว กิจกรรมนี้เน้นให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างถูกต้อง ลดความผิดพลาดในการใช้ภาษาในชีวิตจริง

5. หลักการความถูกต้องของเนื้อหา (The Correction for Content Principle) ใช้ทุกหลักการที่กล่าวมาข้างต้นประกอบกัน เพื่อตรวจสอบว่าหลังจากทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว ได้ข้อมูลที่ถูกต้องหรือไม่ โดยครู หรือนักเรียนช่วยกันตรวจสอบว่า ข้อมูลหรือข่าวสารที่ส่งมานั้น สามารถสื่อความได้หรือไม่

ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนการสอนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จึงควรเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เนื้อหาที่ใช้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการฝึก และถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการสอน โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ และจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแสดงออก และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน และสอนโดยเน้นทักษะสัมพันธมากกว่าทักษะเดียว

2.2.3 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ลิตเติ้ลวูด (Littlewood อ้างถึงใน สมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ (Functional Communication Activities) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาเท่าที่สามารถใช้ได้เพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจกันได้มากที่สุด การทำกิจกรรมประเภทนี้ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือเหมาะสมกับสถานการณ์เสมอไป ความสำเร็จของกิจกรรมวัดจากผู้เรียน ว่าสามารถใช้ภาษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์นี้ อาจจัดได้หลายรูปแบบ ภายใต้หลักการเดียวกันคือ ครูกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาเพื่อหาข้อมูลที่ตนยังขาดอยู่ หรือเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1.1 กิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด (Sharing Information with Restricted Cooperation) กิจกรรมนี้อาจจัดเป็นงานคู่ (Pair Work) หรืองานกลุ่ม (Group Work) ก็ได้ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะได้ข้อมูลเพียงส่วนหนึ่งและจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีกับเพื่อน เพื่อหาข้อมูลซึ่งกันและกันด้วยการถาม - ตอบ จึงจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน โดยตอบเฉพาะคำถามที่ตนกำหนดไว้เท่านั้น

1.2 กิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงกว้าง (Sharing Information With Unrestricted Cooperation) กิจกรรมนี้คล้ายคลึงกับแบบแรก แต่ในการทำกิจกรรมผู้เรียนจะมีอิสระในการใช้ภาษามากกว่า คือแทนที่จะใช้วิธีถาม - ตอบตามที่กำหนด ผู้เรียนสามารถใช้วิธีใดก็ได้ในการพูดเพื่อให้ได้ข้อมูลมาตามที่คิดว่าเหมาะสม

1.3 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหาข้อสรุปจากข้อมูล (Sharing and Processing Information) กิจกรรมนี้มีลักษณะคล้ายกับการเล่นต่อภาพคือแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อมูลคนละส่วนที่แตกต่างกัน ในขั้นแรกนักเรียนต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกันก่อน จนกระทั่งได้ภาพรวมของข้อมูลทั้งหมด จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือหาข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดเอาไว้

1.4 กิจกรรมการหาข้อสรุปจากข้อมูล (Processing Information) กิจกรรมนี้นักเรียนจะได้รับข้อมูลที่เหมือนกันหมด แล้วให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในข้อมูลที่ได้รับ หรือประเมินข้อมูลนั้น เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยครูผู้สอนอาจนำปัญหาในชีวิตประจำวัน มาดัดแปลงให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน

2. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction Activities) เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกับประเภทแรกในแง่ของการใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่กิจกรรมนี้จะกำหนดสถานการณ์ และบทบาทของผู้เรียนไว้ด้วย ดังนั้น นอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารแล้ว ยังต้องเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทของตนเองด้วย ความสำเร็จของการทำกิจกรรมวัดได้จาก ความสามารถในการสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์และความสามารถในการเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทที่ได้รับ กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ในสังคม สามารถจัดได้ดังนี้

2.1 การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play)

2.2 สถานการณ์จำลอง (Simulation)

2.3 การแสดงละคร (Acting)

2.4 การแสดงสด (Improvisation)

นอกจากนี้ สมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ไว้ดังนี้

1. การใช้สื่อของจริง (Authentic Materials) เพื่อแก้ปัญหาที่นักเรียนไม่สามารถนำภาษาไปใช้นอกห้องเรียนได้ และเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ตัดข้อความจากหนังสือพิมพ์จริง ๆ มาสอนให้ฟังการพูดจากวิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

2. การเรียงประโยคที่จัดวางอย่างสับสน (Scrambled Sentences) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับ Cohesion และ Coherence โดยเรียนรู้ว่า ประโยคต่าง ๆ เชื่อมต่อกันได้อย่างไร โดยให้อ่านข้อความที่เรียงไว้อย่างสับสน แล้วให้นักเรียนเรียบเรียงใหม่ให้ถูกต้อง ซึ่งครูอาจจะให้ผู้เรียนเรียบเรียงบทสนทนา หรือจัดชุดรูปภาพให้เป็นเรื่องราว และเขียนประโยคประกอบเรื่องขึ้นก็ได้

3. เกมทางภาษา (Language Games) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานและเป็นการฝึกการใช้ภาษาได้อย่างดีด้วย เกมที่ดีที่ควรนำมาใช้ควรมีลักษณะ 3 ประการคือ การหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) ตัวเลือก (Choice) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

4. ภาพชุดเรื่องราว (Picture Strip Story) กิจกรรมนี้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้รับภาพชุดกลุ่มละชุด คนหนึ่งในกลุ่มจะให้เพื่อนดูภาพแรก และให้ทายว่าภาพที่ 2 จะเป็นอะไร ดังนั้นจะมีข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) เกิดขึ้น และผู้เรียนในกลุ่มไม่ทราบภาพที่ 2 เป็นอะไร เขามีตัวเลือก (Choice) ที่จะเลือกทายภาพนั้นว่าจะใช้คำพูดในการทายอย่างไรและได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ซึ่งอาจไม่ใช่ในรูปประโยคแต่อาจเป็นรูปภาพก็ได้

5. บทบาทสมมติ (Role Play) ผู้เรียนสามารถที่จะใช้บทบาทสมมติในการฝึกสนทนาเพื่อการสื่อสารในสภาพสังคมต่าง ๆ ในฐานะต่าง ๆ โดยครูกำหนดบทบาทของแต่ละคนให้ว่าจะแสดงเป็นใคร จะพูดว่าอย่างไร หรืออีกแบบหนึ่งอาจกำหนดว่า ผู้เรียนจะแสดงเป็นใคร อยู่ในสถานการณ์อะไร พูดเกี่ยวกับเรื่องอะไร แล้วให้นักเรียนพูดเองแบบหลังจะเข้าถึงหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมากกว่า เพราะให้ตัวเลือกกับผู้เรียนมากกว่า บทบาทสมมติจะมีข้อมูลที่ขาดหายไป เมื่อผู้เรียนไม่แน่ใจว่าคนอื่นจะพูดอะไร ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลย้อนกลับ ให้ทราบว่าสิ่งที่เขาพูดสื่อสารนั้นเป็นอย่างไรด้วย

แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่นักการศึกษาได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

นั้น ครูต้องจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยกิจกรรมที่จัดควรมีลักษณะ การหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) มีการให้ตัวเลือก (Choice) ในการใช้ภาษาและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ว่าสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความได้หรือไม่ ทั้งนี้อาจจัดโดยใช้ของจริง บทบาทสมมติ เกมทางภาษา ภาพชุดเรื่องราว เป็นต้น ก็ได้เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ และสามารถเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทที่ได้รับ

2.2.4 บทบาทของครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ทิพย์วัลย์ มาแสง (2532) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ดังนี้

1. ครูจะต้องไม่เป็นผู้สอนแต่จะต้องเป็นผู้หนึ่งที่ร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม
2. ครูจะเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือให้กระบวนการของกลุ่มและการสื่อสารเป็นไปด้วยดี
3. ครูจะต้องเป็นผู้รวบรวม เสนอแนะแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ให้ นักเรียนหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาและรับรู้เป็นประสบการณ์ของครูอีกต่อไป
4. สังเกต จดจำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากชั้นเรียน รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้น และหาทางแก้ปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา และรับรู้เป็นประสบการณ์ของครูอีกต่อไป

นอกจากนี้ ปาริชาติ วัฒนกุล (2530) ได้กล่าวถึงบทบาทหลักของครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือให้กระบวนการสื่อสาร ระหว่างผู้เรียน เป็นไปได้อย่างราบรื่น ทั้งช่วยเหลือผู้เรียนในระหว่างการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อผู้เรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับตำราที่เรียน

2. เป็นเสมือนผู้ร่วมกิจกรรมกลุ่มที่เป็นอิสระ

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า บทบาทของครูในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ แนะนำ ให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการสื่อสารได้อย่างราบรื่น

2.2.5 ขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

สมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ได้เสนอขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ไว้ดังนี้

1. ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language) การเสนอเนื้อหาจะเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา การเสนอเนื้อหาอาจดำเนินการดังนี้

ผู้สอนนำเข้าสู่เนื้อหา (Lead - in) โดยครูผู้สอนเสนอบริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียนก่อน โดยใช้รูปภาพ เล่าเรื่อง ฯลฯ จากนั้นจึงเสนอเนื้อหาแก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนฟังหรืออ่าน เนื้อหาที่เสนอมีบริบทหรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วย อาจเป็นเรื่องราวหรือบทสนทนา แต่ไม่ควรเป็นประโยคเดี่ยว ๆ เนื้อหานอกจากจะมีคำศัพท์ รูปแบบทางภาษาที่จะสอนแล้ว ควรนำคำศัพท์หรือรูปแบบทางภาษาที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้วรวมอยู่ด้วย จากนั้นผู้สอนกระตุ้นการเรียนรู้ (Elicitation) โดยตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนด้วยการถามคำถามให้ตอบ หรือกระตุ้นให้พูด ถ้าผู้เรียนตอบไม่ได้เลย ผู้สอนจะต้องอธิบายเนื้อหาทางภาษาเหล่านั้นให้ผู้เรียนฟัง และแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่า เนื้อหาทางภาษานั้นมีรูปแบบวิธีการใช้ และมีความหมายอย่างไร ซึ่งอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายก็ได้

2. ขั้นการฝึก (Practice / Controlled Practices) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้มาในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม (Controlled Practice) โดยผู้สอนเป็นผู้นำฝึก มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก แต่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้รูปแบบของภาษานั้น ๆ ด้วยเช่นกัน จะใช้วิธีการฝึกแบบกลไก (Mechanical Drill) หรือบางครั้งเรียกว่า การฝึกซ้ำ ๆ (Repetition Drill) คือเป็นการให้นักเรียนฝึกซ้ำ ๆ ตามตัวอย่าง จนสามารถจดจำและใช้รูปแบบภาษานั้นได้ แต่ยังไม่เน้นด้านความหมาย เพราะฉะนั้นการฝึกในขั้นนี้ผู้เรียนจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจความหมายของรูปแบบภาษาที่ใช้ในการฝึกก็ได้

3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production / Free Practice) การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นหนึ่งของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะการฝึกในขั้นนี้จะเปรียบเสมือนตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษา

ในห้องเรียนกับการนำไปใช้นอกห้องเรียน การฝึกในชั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น ในชั้นนี้ผู้เรียนสามารถที่จะนำความรู้ที่เรียนมา ไปใช้ได้อย่างเต็มที่ สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างอิสระ ไม่จำเป็นต้องใช้ตามรูปแบบที่กำหนดมาให้เหมือนชั้นการฝึกแบบควบคุมซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี การฝึกจะทำในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีครูเป็นผู้ริเริ่มในการจัดกิจกรรม เช่น อธิบายวิธีทำกิจกรรม จัดกลุ่มผู้เรียน และให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเองทั้งหมด ผู้สอนคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการทำกิจกรรม และเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือประเมินผลการทำกิจกรรมในภายหลัง

2.2.6 การวัดและประเมินผลการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

สำหรับการเรียนการสอนภาษานั้น การวัดและประเมินผลถือว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง จึงต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ทางการเรียนการสอนด้วย ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการประเมินผลก็ย่อมมุ่งวัดและประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายของผู้เรียนด้วย ด้วยเหตุนี้ แมรี ฟินอคเชียโร และซิดนีย์ ซาโก (Mary Finocchiaro and Sydney Sako, 1983 อ้างถึงใน สมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) จึงสรุปวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไว้ดังนี้

1. เพื่อประเมินวิธีสอนของครู ว่าวิธีสอนแบบใดช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และวิธีสอนแบบใดที่ต้องการการปรับปรุง
 2. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ว่ามีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด สมควรที่จะได้เลื่อนชั้นให้สูงขึ้นหรืออยู่ที่เดิม
 3. เพื่อจำแนก หรือจัดลำดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน เพื่อจัดชั้นเรียน หรือแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ เพื่อให้นักเรียนได้เรียน ในกลุ่มที่มีความสามารถเท่าเทียมกัน
 4. เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องและจุดเด่นในการเรียนภาษาของแต่ละบุคคล
 5. เพื่อประโยชน์ในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนอ่อน หรือ
- ล่าช้าเพื่อน
6. เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการสอนของครู
 7. เพื่อทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กในแต่ละระดับอายุ
 8. เพื่อทดสอบผลการทดลอง เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น สามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน โดยการทดสอบ หรือโดยไม่มี การทดสอบ (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2524) การวัดและประเมินผลโดยไม่มี การทดสอบนั้น อาจทำได้โดยการสังเกตความสนใจ และความเอาใจใส่ในการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งจากการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ และอาจสังเกตได้จาก ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในการสนทนาโต้ตอบ หรือการซักถามบทเรียนต่าง ๆ นอกจากนี้ อาจประเมินได้จากการทำแบบฝึกหัด ความถูกต้องของการเขียนคำศัพท์และประโยค เป็นต้น ส่วนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยการทดสอบนั้น ส่วนมากจะเป็นการวัดผล อย่างเป็นทางการโดยการใช้แบบสอบที่สร้างขึ้น การทำการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ภาษา ครูต้องคำนึงถึงการพัฒนาพฤติกรรมหลายด้าน จึงมีความจำเป็นต้องใช้วิธีวัดหลาย ๆ แบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมทั้งจุดมุ่งหมายทางด้านเนื้อหา เจตคติ และทักษะ ในการสอนจึงควรมี การวัดผลอยู่ตลอดเวลา การที่ครูมีโอกาสดูผลอยู่บ่อยครั้งก็จะได้ผลการวัดที่เชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

การวัดผลและประเมินผล วัดได้จากการที่นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร คือการใช้ทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้ สามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนได้อ่านหรือฟัง ตลอดจนสามารถพูดหรือเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ การประเมินผลตามวิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจะเน้นการประเมินผล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่าการตัดสินผลการเรียนของนักเรียน เพราะการวัดและประเมินผลถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน (กรมวิชาการ, 2535) การทดสอบ แบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ

1. แบบทดสอบวัดจุดประสงค์ย่อย หรือวัดความรู้ทางภาษา เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้เฉพาะจุด เช่น ความรู้เกี่ยวกับเสียง การสะกดคำ โครงสร้างทางไวยากรณ์และคำศัพท์ เป็นต้น

2. แบบทดสอบแบบบูรณาการหรือทักษะสัมพันธ์ เป็นแบบทดสอบวัดทักษะรวมหรือทักษะสัมพันธ์ และความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา โดยทั่วไปจะวัดการฟัง อ่าน พูด เขียน ความเข้าใจ คำศัพท์ ตลอดจนการนำภาษาไปใช้

และ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลไว้ว่า ครูผู้สอนควรประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) เป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนซึ่งควรทำหลาย ๆ ครั้งระหว่างภาคเรียนและประเมินผลแบบสรุปรวม (Summative Evaluation) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในปลายภาคอีกครั้งหนึ่ง

2.3 กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร

การจัดกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ไว้มากมายดังนี้

2.3.1 ความหมายของกิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมาย คำว่า กิจกรรม หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการเรียนรู้และให้ความหมาย คำว่า คัดสรร หมายถึง การที่เลือกเอาที่ต้องการไว้ และคัดเอาที่ไม่ต้องการออก

ส่วนศศิธร จ่างภากร (2532) ได้กล่าวถึงกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารว่า หมายถึง การที่ครูเป็นผู้จัดขึ้นในรูปแบบกิจกรรมทางภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกภาษาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมทางภาษานี้จะไม่นั่งในเรื่องของตัวเนื้อหาไวยากรณ์มากนัก แต่จะเน้นความสามารถของนักเรียนในการนำไปใช้ในการสื่อสารได้

นอกจากนี้แล้ว สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526) ยังได้กล่าวถึงกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารว่า การเรียนการสอนที่อิงแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ต้องใช้กิจกรรมที่มีรูปแบบที่หลากหลาย โดยการมอบงานให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม หรือคู่ เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกัน การได้สนทนากันจะทำให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอย่างมีความหมาย

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การที่ครูคัดเลือกกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกภาษาที่สามารถนำไปใช้ได้ ในชีวิตประจำวัน เพื่อการสื่อความหมายได้ตามต้องการ

2.3.2 ความสำคัญของกิจกรรมต่อการเรียนรู้

กิจกรรมคัดสรรมีบทบาทสำคัญและมีความจำเป็นมากในกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ กิจกรรมเปรียบเสมือนหัวใจในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสามารถสรุปความสำคัญของการจัดกิจกรรมคัดสรร (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) ดังนี้

1. กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา ผู้เรียนมีโอกาสได้นำความรู้ทางภาษาในด้านต่าง ๆ เช่น เสียง คำศัพท์ โครงสร้าง มาใช้ประกอบกันเพื่อสื่อความหมายได้ตามที่ต้องการ

2. กิจกรรมช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา เพราะการทำกิจกรรมเป็นการฝึกภาษาเพื่อการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนเห็นว่า การรู้ภาษานั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง นอกจากนั้นการทำกิจกรรมซึ่งมักเป็นคู่ หรืองานกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน

3. กิจกรรมช่วยให้การเรียนภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เมื่อได้ลองทำอะไรด้วยตนเอง กิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาเอง จึงเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติและก่อให้เกิดบรรยากาศอันดี ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น

4. กิจกรรมช่วยให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพราะผู้เรียนและครูต้องทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่บรรยากาศที่ดีในการเรียนภาษา

ดังนั้น หากครูผู้สอนสามารถเลือกใช้กิจกรรมได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย ความจำเป็น และความสามารถของผู้เรียนแล้ว ย่อมช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นไปเป็นลำดับ

2.3.3 หลักการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีมากมาย บางครั้งครูตัดสินใจไม่ได้ว่าจะจัดสรรเอากิจกรรมใดมาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในชั้นเรียนได้มากที่สุด ตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีผู้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมไว้มากมายดังนี้

ในการจัดกิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร ตามแนวคิดของ มอร์โรว์ (Morrow, 1981) ได้เสนอไว้ว่า ครูผู้สอนจะต้องคำนึงว่า เนื้อหาที่จัดให้มีในชีวิตประจำวันหรือไม่ สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือไม่ จัดให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลที่รู้มาก่อนซึ่งกันและกันหรือไม่ จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่มีการชักชวนมาก่อนหรือไม่ ให้ผู้เรียนเลือกเนื้อหาเองโดยยึดจุดประสงค์ของการสอนเป็นสำคัญหรือไม่ จัดกิจกรรมเรียบง่าย ทั้งในด้านการดำเนินงานและการเตรียมหรือไม่ และจัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนหรือไม่

ส่วนไมเคิล คาร์เรียร์ (Michael Carrier, 1982 อ้างถึงใน มลิวัลย์ สุขประเสริฐ, 2535) ได้เสนอแนะถึงข้อควรพิจารณาในการเลือกใช้เกมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ควรพิจารณาระดับของผู้เรียน
2. พิจารณาจากวัตถุประสงค์หลักของการใช้กิจกรรม ว่าต้องการฝึกภาษาหรือทักษะเฉพาะ หรือการฝึกทั่วไป
3. ควรคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน โดยต้องดูอายุของผู้เรียนว่าเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงหรือไม่ และสนใจกิจกรรมลักษณะอย่างไรบ้าง
4. ต้องพิจารณาถึงช่วงเวลาทำกิจกรรม ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจ และความสนใจของนักเรียนในช่วงเวลาที่ต่างกันอาจจะแตกต่างกันได้ เช่น ความสนใจของนักเรียนในการร่วมกิจกรรมเช้าวันอังคารต่างจากบ่ายวันศุกร์ได้
5. ต้องพิจารณาถึงความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรม ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นต้องจัดให้เหมาะกับเนื้อหาของความรู้ที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ ด้วยการปฏิบัติจริง กิจกรรมนั้นต้องเหมาะกับวัยและความสามารถของผู้เรียน คือจัดอยู่ในวงประสบการณ์ที่นักเรียนสนใจ กิจกรรมนั้นต้องใช้เวลาพอเหมาะ ไม่ช้าหรือเร็วจนเกินไป กิจกรรมนั้น ๆ ต้องเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ น่าคิด น่าลองและทุกกิจกรรมต้องมีจุดมุ่งหมายว่าจัดเพื่ออะไรและพยายามจัดให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ๆ

2.3.4 เกณฑ์ในการคัดสรรกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

จากการศึกษางานวิจัยที่ใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารและวิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงตั้งเกณฑ์ในการคัดสรรกิจกรรมเพื่อการสื่อสารที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหา
2. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน
3. เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาพอเหมาะกับช่วงความสนใจของนักเรียน
4. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาจริง ๆ
5. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาครบทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
6. เป็นกิจกรรมที่ผ่านการทดลองใช้ในงานวิจัยมาแล้ว และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประชากรเพื่อการวิจัยครั้งนี้

2.3.5 การจัดกิจกรรมการสอนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร

การจัดกิจกรรมการสอนฟัง

การสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น การฟังนับว่าเป็นทักษะรับสารที่สำคัญ
ทักษะหนึ่ง เป็นทักษะที่ใช้กันมากและเป็นทักษะแรกที่ต้องทำการสอน เพราะผู้พูดจะต้องฟังให้
เข้าใจเสียก่อน จึงจะสามารถพูดโต้ตอบ อ่าน หรือเขียนได้ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐาน
ที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ ดังนั้นในการเรียนการสอน นักเรียนจึงควรได้รับการฝึกฝน
ทักษะการฟังอย่างเพียงพอและจริงจัง

ซี บี พอลสตัน และคณะ (C.B. Paulston and Others, 1976
อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) ได้เสนอแนะขั้นตอนการฝึกทักษะการฟัง สรุปได้ดังนี้

1. กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและให้ผู้เรียนได้รู้จุดมุ่งหมายของการ
ฝึกทักษะการฟัง ผู้สอนจะต้องแจ้งให้ผู้เรียนได้รู้จุดมุ่งหมายเฉพาะ หรืองานที่จะทำหลังจากฟัง
แล้ว เช่น ผู้เรียนจะต้องรู้ว่าเมื่อฟังจบแล้ว จะต้องตอบคำถาม หรือทำแผนภูมิเกี่ยวกับเรื่อง
ที่ฟัง เป็นต้น

2. ให้ผู้เรียนได้ฟังข้อความ หรือเรื่องราวที่เตรียมไว้ ข้อความที่ฟัง
ควรเป็นข้อความที่ใช้อัตราความเร็วปกติและควรจะเป็นโอกาสให้ผู้ฟังได้ฟังซ้ำ ซึ่งจะฟังซ้ำก็ครั้ง
นั้นขึ้นอยู่กับความยาวและความยากง่ายของเรื่องที่ฟัง ลักษณะงานที่ให้ทำและความสามารถของ
ผู้เรียน

3. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหรืองานที่มอบหมายให้ หลังจากการฟังแล้ว

4. ผู้สอนให้คำติชมในงานของผู้เรียน เช่น เฉลยคำตอบ หรือให้
ผู้เรียนได้แก้ไขคำตอบที่ผิดด้วยตนเอง

นอกจากนี้ ยังได้เสนอการเขียนตามคำบอกเป็นกิจกรรมในการฝึกความ
เข้าใจจากการฟังอีกวิธีหนึ่ง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้เรียนฟังข้อความที่อ่านโดยผู้สอน หรือฟังข้อความจากเทป
ข้อความที่ฟังนั้นจะเป็นข้อความที่อ่านหรือพูดในอัตราเร็วปกติ

2. ผู้สอนอ่านข้อความ หรือเปิดเทปให้ฟังข้อความนั้นซ้ำอย่างช้า ๆ
และมีการหยุด (Pause) เมื่อจบกลุ่มคำที่มีความหมาย ผู้เรียนเขียนตาม การหยุดจะนาน
มากกว่าหากผู้เรียนอยู่ในระดับต้น

3. ผู้สอนอ่านข้อความ หรือเปิดเทปให้ฟังข้อความนั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ด้วยความเร็วปกติ เพื่อให้ผู้เรียนตรวจทานหรือแก้คำผิด

แมรี ฟินอกเซียโรและคริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983 อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) ได้เสนอแนะกิจกรรมในการสอนทักษะการฟัง สรุปได้ดังนี้

1. ให้ฟังคำสั่งที่ใช้ในการเรียนการสอนของครู เช่น การถามคำถาม และกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบสนองอย่างเหมาะสม ฟังการบอกแนวทางในการปฏิบัติ การอธิบาย ภาพ การเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและการบอกแนวทางในการทำกิจกรรมของครูเป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2. ให้ฟังเพื่อนคนอื่นถามคำถาม สรุปเรื่อง หรือเล่าเรื่องต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ

3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติ แสดงละคร หรือ การสนทนาต่าง ๆ

4. ให้ฟังคำบรรยายของบุคคลภายนอก หรือฟังบทเรียนจากเทป ฟังเพลง หรือปาฐกถาต่าง ๆ

5. ให้ดูภาพยนตร์ โดยเฉพาะที่จัดทำขึ้นเพื่อสอนภาษาอังกฤษและ จากโปรแกรมภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์

6. ให้สัมภาษณ์ชาวต่างชาติที่อยู่ในชุมชน

7. ให้เข้าร่วมการบรรยาย การประชุมปฏิบัติการ ชมรมภาษาหรือ การประชุมต่าง ๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษ

8. ให้เล่นเกมภาษาอังกฤษ

กรมวิชาการ (2533) ได้เสนอแนะการสอนทักษะการฟังว่า ควรปฏิบัติไปตามลำดับ จากง่ายไปหายาก ดังนี้

1. การฟังเสียงพยัญชนะ - คำเดี่ยว - วลีและประโยค ทำได้โดยให้แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เช่น ปฏิบัติตามคำสั่ง วาดรูป เล่นเกม โดยให้สังเกตการเน้นเสียงหนักเบาในคำ เสียงพยัญชนะต้น กลางหรือท้ายคำ และระดับเสียงสูงต่ำในประโยค

2. การฟังโดยพยายามเชื่อมโยงคำต่าง ๆ ที่ได้ยินเป็นกลุ่มที่มีความหมาย เพื่อให้จำได้ง่าย

3. การฟังเนื้อเรื่องสั้น ๆ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างที่นักเรียนรู้จักมาแล้ว โดยให้ผู้ฟังสรุปหรือเล่าได้ว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ใครทำอะไร หรือไม่ได้ทำอะไร มีเนื้อหาสำคัญอย่างไรบ้าง

4. การฟังบทสนทนาหรือข้อความต่าง ๆ ซึ่งควรเป็นบทสนทนา หรือข้อความที่อยู่ในชีวิตประจำวัน

การจัดกิจกรรมการสอนฟัง สามารถจัดได้หลายรูปแบบเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญในการปูพื้นฐานการเรียนรู้ อย่างถูกต้องแก่นักเรียน เพื่อส่งผลที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นในชั้นปลาย

การจัดกิจกรรมการสอนพูด

การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจจุดหมายหมายของผู้พูด ดังนั้น ทักษะการพูดจึงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นมาก เพราะผู้ที่พูดได้ย่อมสามารถฟังผู้อื่นพูดได้เข้าใจและจะช่วยให้การอ่านและเขียนง่ายขึ้น

โรเจอร์ สกอต (Roger Scott, 1981) ได้เสนอขั้นตอนการสอน และกิจกรรมการสอนทักษะการพูดไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การบอกวัตถุประสงค์ ผู้สอนจะบอกให้นักเรียนรู้ถึงสิ่งที่จะเรียนซึ่งกระทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับกลวิธีของผู้สอน

2. การสอนเนื้อหา การเสนอจะเสนอในรูปบริบท ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนสังเกตลักษณะของภาษา ซึ่งความหมายของข้อความที่พูดจะขึ้นกับบริบททั้งหมด

3. การฝึกและการถ่ายโอน การฝึกจะกระทำทันทีหลังจากการเสนอเนื้อหา อาจเริ่มจากการพูดพร้อม ๆ กันทีละคน หรือจับคู่กันฝึกในรูปแบบต่าง ๆ

นอกจากนี้ แมรี ฟินอคเชียโร และคริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983 อ้างถึงใน สมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) ได้เสนอกิจกรรมต่าง ๆ ในการสอนทักษะการพูดที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับได้ดังนี้

1. ให้ตอบคำถาม ซึ่งครูหรือเพื่อนในชั้นเป็นผู้ถาม
2. บอกให้เพื่อนทำตามคำสั่ง
3. ให้นักเรียนถามหรือตอบคำถามของเพื่อนในชั้น เกี่ยวกับชั้นเรียน หรือประสบการณ์ต่าง ๆ นอกชั้นเรียน

4. ให้ออกลักษณะวัตถุ สิ่งของต่าง ๆ จากภาพ
5. ให้เล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียน โดยครูอาจให้คำสำคัญ

ต่าง ๆ

6. ให้อ่านเรื่องราวดังกล่าว ๆ ตามที่กำหนดหัวข้อให้
7. จัดสถานการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียน ให้นักเรียนใช้บทสนทนาต่าง ๆ กันไป เช่น ร้านขายของ ร้านอาหาร ธนาคาร เป็นต้น
8. ให้เล่นเกมต่าง ๆ ทางภาษา
9. ให้ได้วาทะ อภิปราย แสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ
10. ให้ฝึกการสนทนาทางโทรศัพท์
11. ให้อ่านหนังสือพิมพ์ไทย แล้วรายงานเป็นภาษาอังกฤษ
12. ให้แสดงบทบาทสมมติ

การจัดกิจกรรมการสอนอ่าน

การอ่านเพื่อการสื่อสาร เป็นการอ่านเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งทีนอกเหนือไปจากการอ่านเพื่อศึกษาตัวภาษา เพราะในชีวิตจริง การอ่านสิ่งต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ โฆษณา หรือแม้แต่นวนิยาย ผู้อ่านไม่ได้สนใจที่ตัวภาษา แต่สนใจที่สาระที่ได้รับ หลังจากนั้นก็จะมีการแสดงออกต่อสิ่งที่อ่านในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เมื่ออ่านพบประกาศสมัครงานก็อาจจะเขียนจดหมายไปสมัคร หรือไปเล่าให้เพื่อนฟังอย่างสนุกสนานที่ได้รับจากการอ่านนวนิยาย

ในการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารนั้น สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ได้เสนอกิจกรรมการสอนทักษะการอ่านไว้ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities) เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน เช่น ให้คาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิม แล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน การคาดคะเนอาจจะผิดหรือถูกก็ได้ นอกจากนี้อาจให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียง หรือจากรูปภาพ และการแสดงท่าทาง

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่าน กิจกรรมในขั้นนี้ได้แก่ ให้ลำดับเรื่องโดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วน ๆ อาจจะเป็นย่อหน้า หรือเป็นประโยคก็ได้ แล้วให้ผู้เรียน

ในกลุ่มลำดับข้อความกันเอง ให้เขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง ให้เติมข้อความลงไปในแผนผังของเนื้อเรื่อง และเล่าเรื่องโดยสรุป

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมที่ท่าอาจจะเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูด และการเขียนก็ได้ โดยให้แสดงบทบาทสมมติ ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ เช่น เขียนจดหมาย เขียนบทสนทนา เขียนแบบฟอร์ม วาดรูป เป็นต้น และให้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

การจัดกิจกรรมการสอนเขียน

ทักษะการเขียน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การฝึกทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารจะเป็นการเขียนในระดับสูงกว่าการเขียนประโยค แต่เป็นการเขียนถ้อยคำและสำนวนในรูปแบบของประโยคที่เป็นที่ยอมรับและเรียบเรียงประโยคให้เหมาะสมและสามารถสื่อความหมายได้

พิตรวัลย์ โกวิทวที (2537) กล่าวว่า การสอนเขียนเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนควรเลือกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เขียน ตรงกับความสนใจ และระดับความสามารถของผู้เขียน และมีจุดประสงค์อย่างเด่นชัด ที่ต้องการจะให้ผู้เขียนได้ฝึกทักษะการเขียนในเรื่องอะไร ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาการเขียนดังนี้

1. ขั้นก่อนลงมือเขียน (Prewriting) เป็นการเตรียมตัวเพื่อให้เกิดความคิด การค้นพบสิ่งที่จะเขียน การเตรียมตัวก่อนเขียน เป็นขั้นตอนที่จัดระบบความคิดให้เข้ารูปเข้ารอย ครูสามารถช่วยนักเรียนในการจัดระบบความคิดดังกล่าวได้

2. ขั้นลงมือเขียน (Writing) เป็นขั้นที่นักเรียนลงมือเขียนจริงซึ่งต้องคำนึงถึงทิศทางในการเขียน

3. ขั้นเขียนอีกครั้งหนึ่ง (Rewriting) เป็นขั้นที่ขัดเกลาข้อเขียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในขั้นนี้ความถูกต้องทางโครงสร้างไวยากรณ์ การสะกดคำ การใช้คำศัพท์ ฯลฯ จะเข้ามามีบทบาทสำคัญ

สมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ได้เสนอแนะว่า การจัดกิจกรรมการสอนเพื่อฝึกทักษะการเขียน ควรมีหลักการดังนี้

1. การสอนทักษะการเขียนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึก และเสริมรูปแบบภาษาที่ผู้เรียนคุ้นเคยแล้วจากการฟังและพูด

2. การควบคุมการเขียนควรลดน้อยลงตามลำดับ ผู้เรียนควรฝึกตอบสนองต่อสิ่งชี้แนะด้วยตนเองทีละน้อย

3. กิจกรรมการเขียนเพื่อการสื่อสารควรเน้นเป็นพิเศษ และหลังจากที่ผู้เรียนได้ฝึกการเขียนตามที่คุณสอนชี้แนะแล้ว ผู้เรียนควรมีอิสระเต็มที่ในการเขียน

2.3.6 รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร (Selected Communicative Activities)

2.3.6.1 หลักการและเป้าหมาย

ในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีหลักการสำคัญอยู่ที่การจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาที่หลากหลาย อาทิ กิจกรรมฝึกทักษะการฟัง กิจกรรมฝึกทักษะการพูด กิจกรรมฝึกทักษะการอ่านและกิจกรรมฝึกทักษะการเขียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับชีวิตประจำวันมากที่สุด โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered Activities) ครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และคอยให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) สู่ผู้เรียน เพื่อให้ทราบความสำเร็จในการสื่อสารของตน

2.3.6.2 จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริม และพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียน

2. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ

2.3.6.3 รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร

กิจกรรม Jigsaw

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความแม่นยำในการสร้างรูปแบบประโยคต่าง ๆ ในรูปแบบเกมการแข่งขัน

2. เพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน
วิธีดำเนินการ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน

2. แจกบทสนทนา/เนื้อเรื่องให้อ่าน 2 รอบ หรือ

ให้ฟังบทสนทนา/เนื้อเรื่องจากครูพูดหรือจากเทป 2 รอบ

3. แจกข้อความซึ่งตัดแยกออกจากกันแล้ว กลุ่มละ 1 ชุด
 4. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเรียงบทสนทนา/เนื้อเรื่องจากที่ได้
 อ่าน หรือจากการฟัง ให้ตรงกับเรื่องที่ได้อ่าน หรือได้ฟัง แล้วเขียนข้อความทั้งหมดใน
 กระดาษคำตอบ และตอบคำถามท้ายเรื่อง

5. อ่านข้อความให้เพื่อน ๆ ทั้งชั้นฟัง ทีละกลุ่ม
 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนสามารถจำรูปแบบประโยคต่าง ๆ ได้ดีและ
 สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ

2. นักเรียนได้รับประสบการณ์ทักษะทางภาษาครบทั้ง 4
 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน

กิจกรรม มาสัมภาษณ์ฉันสิ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกความคล่องตัวในการถาม - ตอบคำถามเพื่อหา
 ข้อมูล (Asking for Information)

วิธีดำเนินการ

1. ให้นักเรียนจับคู่ แต่ละคู่มารับ Worksheet คนละ
 1 แผ่น แต่ละคู่จะได้ Worksheet ที่มีข้อมูลที่แตกต่างกัน (Information Gap)

2. ให้นักเรียนใช้โครงสร้างประโยคที่เรียนมาเพื่อถาม
 ข้อมูลจากคู่ของตนเอง แล้วเติมคำตอบลงใน Worksheet ให้ถูกต้องสมบูรณ์

3. เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว นำส่งครูผู้สอนพร้อมกับ
 สนทนาให้ครูฟัง อย่างน้อยคนละ 1 ประโยค

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความคล่องในการใช้ภาษาถาม - ตอบ
 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ขาดหายไป

2. นักเรียนเกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจที่สามารถใช้
 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้

กิจกรรม Word Order Game

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกการเรียงคำให้เป็นประโยคที่ถูกต้องด้วยวิธีการ

ที่สนุกสนาน

2. เพื่อทบทวนโครงสร้างประโยคที่เรียนไปแล้ว

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับซองบัตรประโยคที่ตัดเป็น

คำ ๆ กลุ่มละ 1 ซอง

3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันเรียงบัตรประโยคที่ตัดไว้

เป็นคำ ๆ ให้เป็นประโยคที่ถูกต้อง สมบูรณ์

4. เขียนประโยคที่เรียงแล้วลงในกระดานที่ครูแจกให้
5. นำซองบัตรประโยคส่งคืนและนำซองบัตรประโยคใหม่

ไปเรียงเป็นประโยคและเขียนประโยคที่เรียงแล้วลงในกระดาน

6. ทำกิจกรรมเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ภายในเวลา 10 นาที

กลุ่มที่เขียนได้มากที่สุด และถูกต้องเป็นผู้ชนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความคล่องในการเรียงคำเป็นประโยค
2. นักเรียนสามารถจดจำโครงสร้างประโยคได้ถูกต้อง

เพลง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทบทวนความแม่นยำของคำศัพท์ที่เรียนไปแล้ว
2. เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน เกิด

ความรักการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

3. เพื่อทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว

เพลงที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

จากเนื้อหาในบทเรียน และคัดสรรเพลงที่แต่งไว้แล้วซึ่งมีความสอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน ดังต่อไปนี้

เพลง Classroom Expressions

ทำนอง Row Row Your Boat

ขึ้น
เนื้อเพลง

Stand up. Sit down. Don't make so much noise.

Open your book and close your book. Please read after me.

Say it again. Look at this picture. Altogether or
one by one. Break into groups of 5. Break into 5 groups.May I come in. May I go out. Very good. That's good.
That's right. Nice work. You are excellent. You are excellent.

เพลง How old are you now ?

ทำนอง ข้าวโพดสี

ขึ้น
เนื้อเพลง

How old are you now ?

I'm twelve years old.

How old are you now ?

I'm twelve years old.

When will you be thirteen ?

On March, 20.

How old are you now ? How old are you now ?

I'm twelve years old.

เพลง Where are you going ?

ทำนอง Alphabet Songs

เนื้อเพลง

Where are you going to go on holiday ?

Singapore. How are you going ?

Singapore. How are you going ?

I am going by plane.

หมายเหตุ คำที่ขีดเส้นใต้ สามารถเปลี่ยนได้ตามความต้องการของนักเรียน

เพลง How long / How tall / How old

ทำนอง ข้าวโพดสาลิ

เนื้อเพลง

How long is this river?

Thirty kilometres long.

How tall is your brother?

He is over six feet tall.

How old are you now?

I am twelve years old.

How high is this tree? (2 times)

It's fifty-one feet high.

เพลง Twelve Months

ทำนอง เป้าปันจัน

เนื้อเพลง

January February March April May
 June July August September October
 November and December. There are twelve
 months in a year. Please often practice
 and remember.

เพลง Who's older / taller / weighs more ?

ทำนอง สามัคคีชุมนุม

เนื้อเพลง

Wichai, how old are you ?
 I'm twelve years old.
 Mani, how old are you ?
 I'm thirteen years old.

Who's older, Mani or Wichai ?
 Mani is. Mani is.
 Who's taller ? Wichai is.
 Who weighs more ? Mani does.

2.3.6.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ผู้วิจัยนำขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอนตามแนวของ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ซึ่งเสนอไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language) ขั้นการฝึก (Practice / Controlled Practice) และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production / Free Practice) โดยใช้ชั้นเสนอเนื้อหาและขั้นการฝึกเป็นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ส่วนในขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ได้นำกิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารมาจัดกิจกรรมและวิธีการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน นอกจากนี้ยังได้เพิ่มกิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารไว้ในชั้นนำ เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาและเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชั้นนำ

ใช้กิจกรรมทบทวนคำศัพท์ในรูปของ เกม หรือกิจกรรมแข่งขันระหว่างกลุ่ม เพื่อทบทวนคำศัพท์ และเตรียมความพร้อมที่จะเรียนเนื้อหาต่อไป

2. ชั้นเสนอเนื้อหา

ครูนำเข้าสู่เนื้อหา (Lead-in) โดยเสนอบทสนทนา /สถานการณ์ หรือเนื้อเรื่องแก่ผู้เรียนก่อน โดยใช้รูปภาพ การเล่าเรื่องให้ฟัง ฯลฯ จากนั้นจึงเสนอเนื้อหาทางภาษาแก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ฟังหรืออ่านเนื้อหาที่นำเสนอ นอกจากนี้จะมีคำศัพท์และรูปแบบภาษาที่ต้องการนำมาสอนและที่เคยเรียนมาบ้างแล้วด้วย เพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจเรื่องราวที่ฟังหรืออ่านได้บ้าง จากนั้นกระตุ้นการเรียนรู้ (Elicitation) โดยตรวจสอบดูว่า นักเรียนเข้าใจเรื่องที่ฟังหรืออ่านหรือไม่ เช่น ถามคำถามให้ตอบหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนพูด ถ้าจำเป็นอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายก็ได้

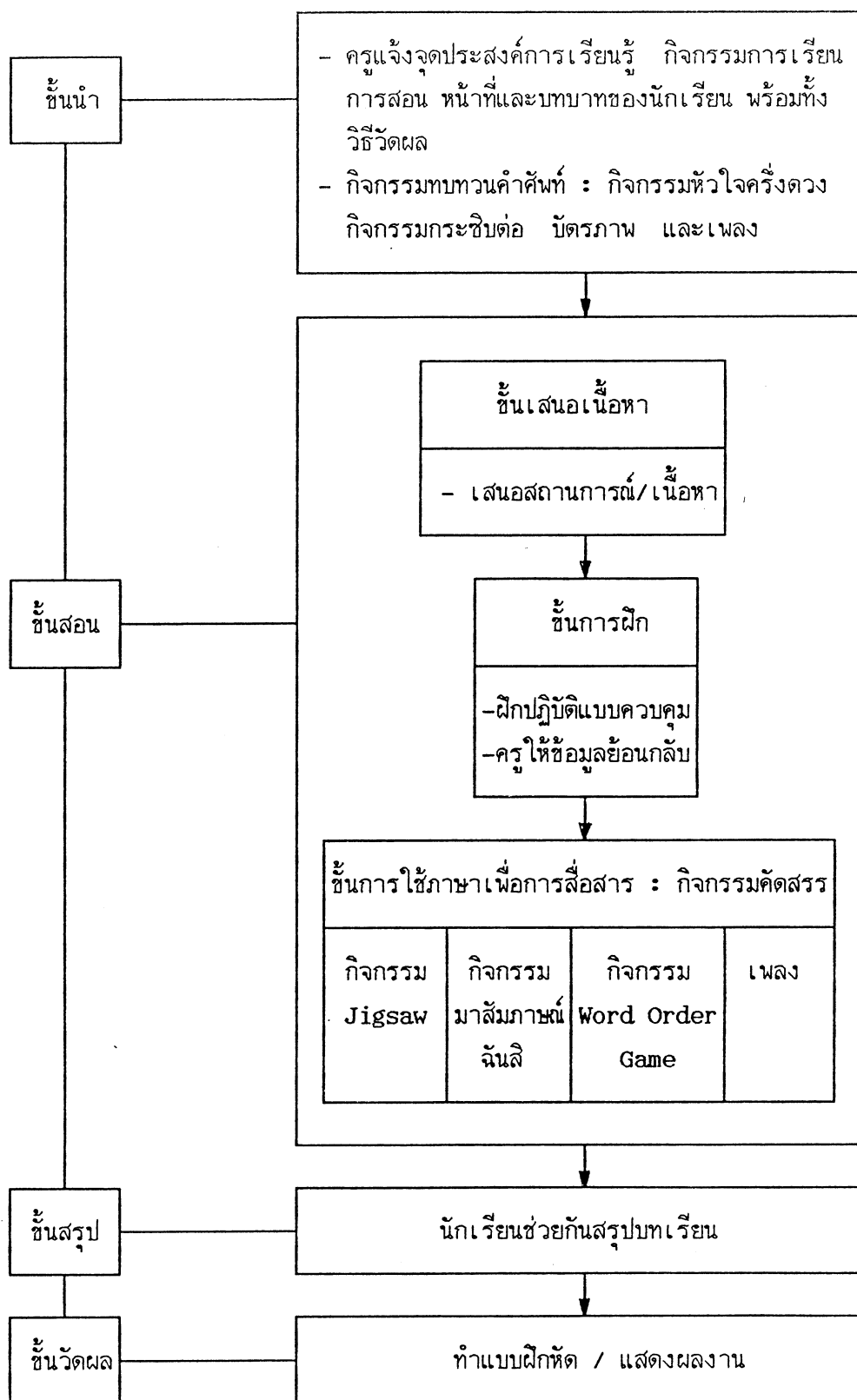
3. ขั้นการฝึก

ขั้นตอนนี้จะฝึกให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม (Controlled Practice) ครูจะเป็นผู้นำในการฝึก โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ เน้นความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนด้วย เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าตนใช้ภาษาถูกต้องหรือไม่

4. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

เป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง เนื่องจากการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเปรียบเสมือนตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้แนะแนวทางและให้ข้อมูลย้อนกลับเท่านั้น วิธีการฝึกจึงคัดสรรกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงหน้าที่ของภาษาที่ผู้วิจัยปรับเปลี่ยนจากจุดประสงค์การเรียนรู้ ในคู่มือครูตามเนื้อหาบทที่ 13 และ 14 ในหนังสือ English Is Fun Book IV ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรม Jigsaw กิจกรรมมาลัมภาษาถัณฑ์ลิ กิจกรรม Word Order Game และเพลง

ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม สามารถแสดงรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารได้ดังแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร

2.3.6.5 บทบาทของครูและนักเรียน

บทบาทของครูและนักเรียน ตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้
กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร มีดังนี้

กิจกรรม	บทบาท/พฤติกรรมของครู	บทบาท/พฤติกรรมของนักเรียน
1. ชี้นำเข้าสู่ บทเรียน	- แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน หน้าที่ และบทบาทของนักเรียน พร้อมทั้ง วิธีวัดผล	- ทำความเข้าใจและตั้งใจ ปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุ จุดประสงค์ที่ตั้งไว้
2. ชี้นสอน	- ชี้นเสนอเนื้อหา	- ตั้งใจฟัง
- ชี้นการฝึก	- เสนอเนื้อหา/สถานการณ์โดยใช้ รูปภาพ การเล่าเรื่องให้ฟังหรืออ่าน - เสนอคำศัพท์/รูปแบบภาษาที่เรียน มาแล้วและต้องการสอน - กระตุ้นการเรียนรู้(Elicitation) เช่น ถามคำถามกระตุ้นให้พูด - เป็นผู้นำในการฝึกแบบควบคุม (Controlled Practice) - ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนแต่ละคน	- ชักถามเมื่อเกิดข้อสงสัย - ตอบคำถาม - ทำการฝึกซ้ำ ๆ ตาม ตัวอย่างเพื่อให้สามารถ จดจำและใช้รูปแบบภาษา นั้นได้
- ชี้นการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร	- เตรียมกิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร - ให้เวลาในการฝึกทักษะต่าง ๆ อย่าง เพียงพอ เหมาะสม	- ร่วมกิจกรรมที่ครูกำหนดให้ อย่างเต็มศักยภาพของตนเอง - นำรูปแบบภาษาที่เรียนมาแล้ว ไปใช้ในสถานการณ์ที่จัดขึ้น
3. ชี้นสรุป	- อภิปรายร่วมกับนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาได้ - อธิบายเพิ่มเติมในกรณีที่นักเรียน ยังบกพร่องอยู่	- ชักถามเมื่อเกิดข้อสงสัย - สรุปเนื้อหาด้วยตนเอง
4. ชี้นวัดผล	- ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด / ผลงาน	- ทำแบบฝึกหัด / ผลงาน ด้วยความตั้งใจ

2.3.6.6 บรรยากาศที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

1. สร้างความมั่นใจในการใช้ภาษา โดยเริ่มจากการใช้ภาษาที่สั้น และง่ายก่อน เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
2. ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออก ให้อิสระแก่นักเรียนในการสื่อความหมาย (Free Practice)
3. กิจกรรมฝึกทักษะทางภาษามีทั้งกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมคู่ (Pair work) และกิจกรรมกลุ่ม (Group work) เพื่อให้โอกาสนักเรียนในการฝึกใช้ภาษาอย่างเต็มศักยภาพ
4. จัดบรรยากาศภายในชั้นเรียนที่มีลักษณะส่งเสริม หรือกระตุ้นความสนใจ ความอยากรู้ อยากเห็น และเหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น จัดที่นั่งที่สามารถทำกิจกรรมได้สะดวก มุมภาษาสร้างสรรค์ ป้ายนิเทศ ผลงานนักเรียน เป็นต้น
5. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การใส่ชื่อนักเรียนในบทสนทนา/เรื่องราว

2.4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทฤษฎีและหลักการปฏิบัติ

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537) กล่าวถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เกี่ยวกับความหมาย จุดมุ่งหมาย กรอบแสดงลักษณะ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และสรุปหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้ดังนี้

2.4.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยประเภทหนึ่ง ที่ปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติทุกขั้นตอน นั่นคือ การวางแผน การลงมือกระทำจริง การสังเกตและการสะท้อนผลการปฏิบัติ ดำเนินการต่อเนื่องกันไปจนกว่าจะได้ข้อสรุป หรือเป็นที่พอใจของผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง

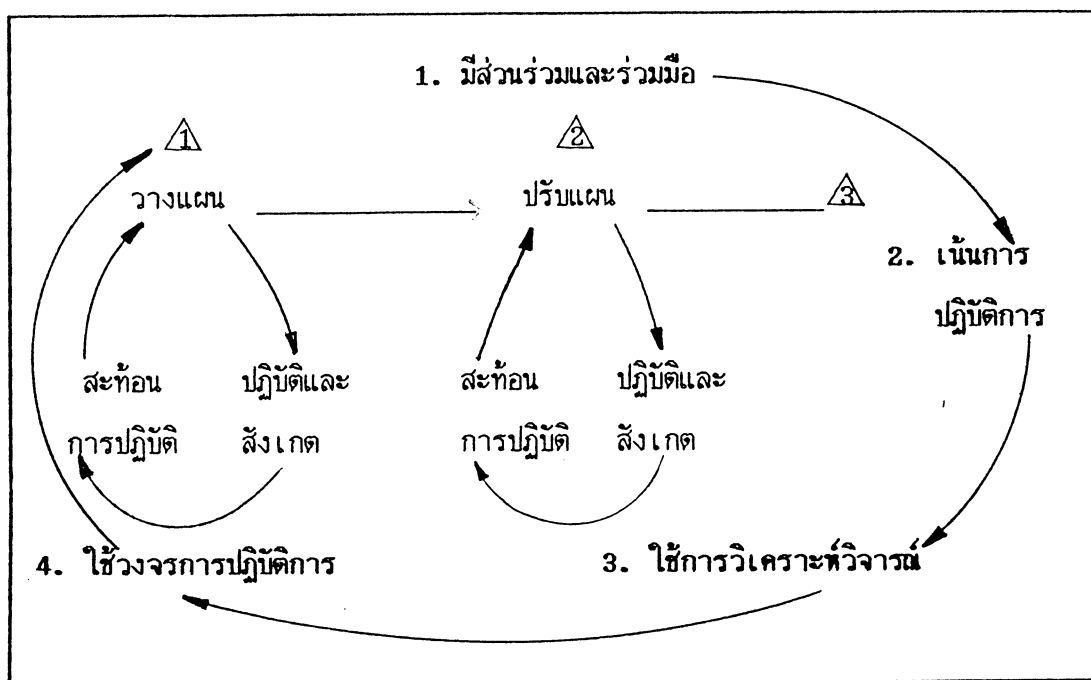
2.4.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ มุ่งปรับปรุงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานประจำให้ดีขึ้น โดยนำงานที่ปฏิบัติอยู่มาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา จากนั้นใช้แนวคิดทางทฤษฎีและประสบการณ์เสาะหาข้อมูล หรือวิธีการที่คาดว่าจะแก้ปัญหาได้ แล้วนำวิธีการดังกล่าวมาทดลองใช้กับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

2.4.3 กรอบแสดงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กรอบแสดงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มี 4 ลักษณะ ดังนี้

1. เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและมีการร่วมมือ (Participation and Collaboration) ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุกกระบวนการของการวิจัย ทั้งการเสนอความคิดเชิงทฤษฎี และการปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนนโยบายการวิจัย
2. เน้นการปฏิบัติการ (Action Orientation) การวิจัยชนิดนี้ ใช้การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและศึกษาผลของการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา
3. ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Function) การวิเคราะห์การปฏิบัติการอย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกตได้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผลเพื่อปรับแผนการปฏิบัติการ
4. ใช้วงจรการปฏิบัติการ (The Action Research Spiral) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Acting) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflecting) ตลอดจนการปรับปรุงแผน (Re-planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปจนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พอใจ เพื่อเป็นข้อสรุป หรือเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎีและเผยแพร่ต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปกรอบแสดงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 กรอบแสดงลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (The Main Features of Action Research adapted from Kemmis and Mc Taggart, 1992, Zuber Skerritt, 1991)

2.4.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวิธีดำเนินการตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาร่วมกันระหว่างครูและผู้ที่เกี่ยวข้องว่ามีปัญหาอย่างไร ปัญหาที่ต้องการแก้ไขคืออะไร ปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับใคร และมีแนวทางแก้ไข และปฏิบัติอย่างไร

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) เป็นการนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นวางแผน มาดำเนินการ ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ประกอบไปด้วย โดยรับฟังจากผู้ร่วมวิจัย หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ จากการปฏิบัติ จะเป็นข้อมูลย้อนกลับว่า แผนที่ตั้งไว้อย่างสมเหตุสมผลนั้น ปฏิบัติได้จริงมากน้อยเพียงใด และอาจจะมีอุปสรรคอื่น ๆ มาเกี่ยวข้องโดยไม่คาดคิด ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) เป็นการสังเกตการเปลี่ยนแปลงในชั้นปฏิบัติการด้วยความรอบคอบโดยอาศัยเครื่องมือเก็บข้อมูลต่าง ๆ เช่น การจดบันทึก การใช้บันทึกภาคสนาม (Field notes) การบันทึก/บรรยาย ถึงพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Ecological behavioral description) การวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis) การจดบันทึกอนุทิน หรือจดหมายเหตุรายวัน (Diaries) การจดบันทึกลงกระดาษแข็งเป็นรายเรื่อง (Item Sampling cards) การใช้เอกสารจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) การสัมภาษณ์ (Interviews) การใช้สังคมมิติ (Sociometric method) การใช้แบบตรวจสอบปฏิสัมพันธ์ และแบบสำรวจรายการ (Interaction schedules and checklists) การใช้เครื่องบันทึกเสียง (Tape recording) การใช้วีดิทัศน์ (Video-recording) และการใช้แบบทดสอบ (Test)

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) เป็นขั้นสุดท้ายของวงจรการทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยทำการประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ปัญหา หรือสิ่งที่เป็ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและของระบบการศึกษาที่ประกอบกันอยู่ โดยผ่านการถก-อภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่ม จะทำให้ได้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม และเป็นพื้นฐานข้อมูลนำไปสู่การปรับปรุงและการวางแผนการปฏิบัติต่อไป

2.4.5 สรุปหลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.4.5.1 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นความพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษา โดยการเปลี่ยนแปลง (Changing) การศึกษานั้น และเรียนรู้ลำดับขั้นของการเปลี่ยนแปลงนั้น

2.4.5.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการทำงานกลุ่ม (Participatory) และใช้การปรึกษาหารือร่วมกันทำงาน (Collaboration) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการฝึกปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ร่วมกัน

2.4.5.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ใช้การสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) โดยประเมินตรวจสอบในทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อปรับปรุงการฝึก หรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

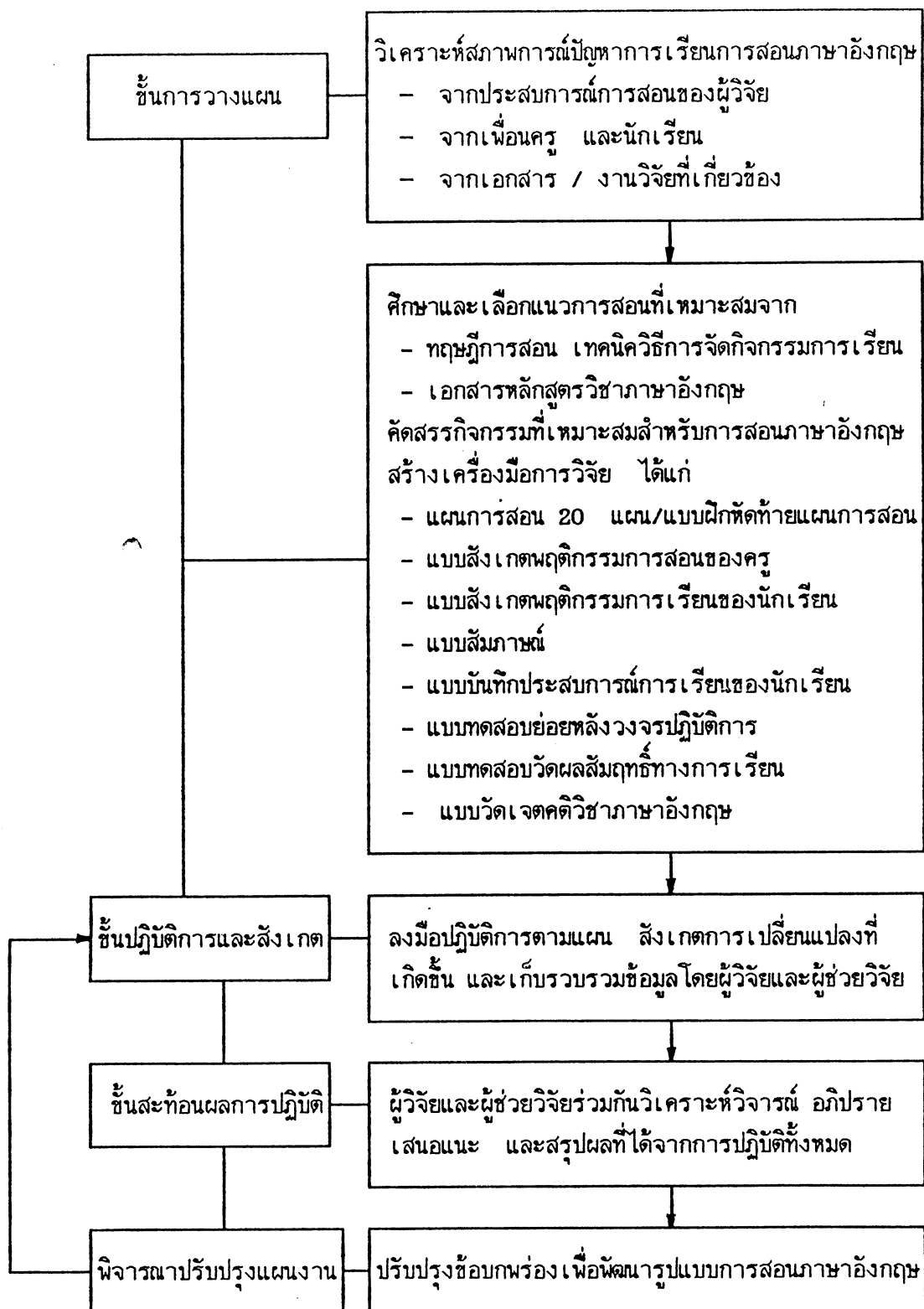
2.4.5.4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีระบบ (Systematic Learning Process) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องนำความคิดเชิงนามธรรมมาสร้างเป็นข้อสมมติฐาน ทดลองฝึกปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการทดสอบ (Test) ว่าข้อสมมติฐานของแนวคิดนั้นผิดหรือถูก

2.4.5.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ (Start Small) อาจเริ่มต้นจากบุคคล (ครู/นักวิจัย) คนเดียว เพื่อพยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างทางการศึกษาให้ดีขึ้น โดยขณะที่ปฏิบัติการต้องปรึกษา/รับฟังความคิดเห็น และอาศัยการร่วมปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้อง

2.4.5.6 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่ให้แนวทางปฏิบัติเชิงรูปธรรม จากการบันทึก (Records) พัฒนาการของกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เห็นกระบวนการเข้าสู่ปัญหา การแก้ไขปรับปรุง และที่สุดได้ผลสรุปที่สมเหตุสมผล ในขณะเดียวกันสามารถนำประสบการณ์ที่ศึกษามาประมวลเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎี (Proposition) ได้

แนวทางการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ เมื่อนำมาใช้วิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยครูเป็นผู้ทำการวิจัยเอง และเป็นผู้เรียนรู้ที่เกิดจากการวิเคราะห์วิจารณ์ผลที่ได้จากการปฏิบัติ จะทำให้ได้รูปแบบการแก้ไข้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของชั้นเรียน และระบบภายในโรงเรียนของตนได้อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมา สามารถเขียนแสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กิจกรรม Jigsaw กิจกรรม Word Order Game กิจกรรมมาลัมภาษณ์ันลิและเพลง ได้มาจากการคัดสรรตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น จึงไม่มีงานวิจัยใดที่ทำการวิจัยด้วยกิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารตรงกับที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดสรร แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

2.5.1 งานวิจัยที่ใช้เกมจัดกิจกรรม

2.5.2 งานวิจัยที่ใช้เพลงจัดกิจกรรม

2.5.3 งานวิจัยที่ใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

2.5.4 งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2.5.1 งานวิจัยที่ใช้เกมจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมทางภาษา จะเป็นสิ่งช่วยจัดปัญหาความรู้สึกลบเพื่อหน่วงต่อการเรียนได้เป็นอย่างดี กิจกรรมหนึ่งที่จัดไว้ในชั่วโมงเรียนควบคู่ไปกับการเรียนบทเรียนและช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ นั่นคือ เกม ซึ่งมีผู้ทำการวิจัยดังต่อไปนี้

ระดับประถมศึกษา แ่งน้อย เพียรสุขสวัสดิ์ (2526) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนแบบการใช้เกมและการสอนแบบธรรมดา พบว่า ผลสัมฤทธิ์และความแม่นยำในการจำตัวสะกดศัพท์ภาษาอังกฤษของกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบใช้เกมกับการสอนแบบธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาผลของ เกมและบทบาทสมมติในชั้นเรียนที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยสายใจ ลินสมบูรณ์ (2534) พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแบบใช้เกมกิจกรรมเรียงภาพการ์ตูนประกอบเรื่อง และเรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนระดับมัธยมศึกษา ชฎา กาญจนพูน (2534) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยใช้เกมประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนกลุ่มที่

เรียน โดยใช้เกมประกอบการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสันทัศน์ หอมสมบัติ (2534) ที่ศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนการเรียนรู้คำศัพท์วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนที่ใช้แบบฝึกหัดมีเกมประกอบและนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์วิชาภาษาอังกฤษ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคงทน การเรียนรู้คำศัพท์วิชาภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการสอน 3 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า การนำเกมมาใช้ประกอบการ สอนภาษาอังกฤษ จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้น จึง คัดสรรกิจกรรมเกมที่น่าสนใจ เหมาะสมความสามารถของนักเรียน มาไว้ในรูปแบบการสอนที่ พัฒนาขึ้น โดยนำเกมที่น่าสนใจมาใช้ในชั้นนำเข้าสู่บทเรียนและขั้นการฝึก

2.5.2 งานวิจัยที่ใช้เพลงจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันเน้นการเรียนการสอนเพื่อการ สื่อสาร นักเรียนส่วนใหญ่มีโอกาสนำภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารน้อยมาก จึงไม่ค่อยเห็นความ สำคัญ ไม่ค่อยสนใจเรียนภาษาอังกฤษ ดังนั้น การใช้เพลงเป็นสื่อการเรียนการสอนจึงเป็น สิ่งดีอย่างมากอย่างหนึ่ง เพราะเพลงเป็นสิ่งที่มีความหมาย ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรักและเรียนรู้ ภาษาอังกฤษได้ด้วยความสุขสบายใจ ดังผลการวิจัยที่ปรากฏต่อไปนี้

ดวงเดือน แสงชัยและคณะ (2530) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เพลงเป็นกิจกรรม เสริม พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เพลงประกอบการสอนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และอยากให้ครูใช้ในห้องเรียนเสมอ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รองเนื่อง ศุขสมบัติ (2537) ที่พบว่า ผลการใช้เพลงเสริมบทเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้นจริงและ ความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่สอนโดยใช้เพลง เสริมดีกว่านักเรียนที่สอนตาม คู่มือครู

นอกจากวิชาภาษาอังกฤษแล้ว การใช้เพลงประกอบการสอนวิชาอื่น ๆ ยังช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ดังผลการวิจัยของยุพิน บุญพันธ์ (2535) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนคณิตศาสตร์โดยใช้ เพลงประกอบการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยไม่ใช้เพลงประกอบ

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปร่วมกันได้ว่า การนำเพลงมาประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษ จะช่วยทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อ วิชาภาษาอังกฤษ

2.5.3 งานวิจัยที่ใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร มีข้อดีอยู่มากมายที่เห็นได้ชัดคือ ภาษาที่เรียน เป็นภาษาที่ใช้จริง ๆ ในการสื่อสารในสถานการณ์ที่เหมาะสม โดยนักเรียนมีโอกาสได้ฝึกใช้ ภาษาด้วยการทำงาน ทั้งทำเป็นรายบุคคล งานคู่ และงานกลุ่ม ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังผลการวิจัยที่ปรากฏมากมาย ดังต่อไปนี้

ศรีมาลา พิมพ์นิตย์ (2529) อรสา บุณะกิจ (2531) และ นพพร สโรบล (2532) พบว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมผสมผสานเพื่อการสื่อสารกับ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษได้สูงกว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติ ระดับประถมศึกษา นิศมร สิงหะเมธา (2538) และ วิณิต คงใจดี (2539) ยังพบเช่นกันว่า รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบ ผสมผสาน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียน จากการสอนตามคู่มือครู

สำหรับกิจกรรมคัดสรร มลิวัลย์ สุขประเสริฐ (2535) และ สายหยุด แก้วสว่าง (2535) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมคัดสรรที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วย กิจกรรมคัดสรร มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่านในระดับการสื่อสาร และมี ผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยรวมสูงกว่า นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวิจัย โดยใช้กิจกรรมคัดสรรในวิชาภาษาไทย โดย สุภารัตน์ คล่องการเขียน (2535) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมคัดสรรมีพฤติกรรมการสนใจเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้ กิจกรรมปกติ

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ล้วนสอดคล้องกับผลการวิจัยของฮาร์โรลด์ (Harold, 1971 อ้างถึงในมลิวัลย์ สุขประเสริฐ, 2535) ที่ศึกษาการใช้วิธีสอนภาษาต่างประเทศที่ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐออเรกอนตามโครงการ (Foreign Language Elementary School) พบว่า วิธีสอนที่ครูใช้ได้ผลดี ได้แก่ การใช้เทป การใช้เพลง การสนทนา การฝึก (Drill) การฝึกฟัง ฝึกพูด

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า การใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสูงกว่าการสอนโดยวิธีปกติ ผู้วิจัยจึงมีความมั่นใจว่า หากนำกิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสารมาใช้ในการฝึกการใช้ภาษาของนักเรียนแล้ว จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้น และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษด้วย

2.5.4 งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

จากการศึกษางานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนในประเทศไทย พบว่าส่วนใหญ่ ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการสอน พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และแก้ปัญหาในชั้นเรียนในวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พรสมบัติ ศรีไสย (2539) พิมพ์ฤทธิ์ เทียงภักดิ์ (2539) และอารีย์ พาวัดนา (2539) ได้พัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จนกระทั่งได้รูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนดไว้

เกษแก้ว ปวนแดง (2539) และสุรพงษ์ วิจิต (2539) ได้พัฒนารูปแบบการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และที่สุดได้รูปแบบการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนดและนักเรียนทุกคนได้เกิดการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

ชัยวิวัฒน์ วงศ์สวัสดิ์ (2538) ได้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิชางานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นหลายภาษา ผลการปฏิบัติพบว่า หลักสูตรการทำน้ำปลา

จากปลาร้า หลักสูตรการทำที่แขวนกระดางโดยวิธีมัดปม หลักสูตรการเผาถ่านจากซังข้าวโพด หลักสูตรการทำข้าวเกรียบฟักทอง หลักสูตรการทำขนมทองม้วนข้าวโพด หลักสูตรการจักสาน ใบตาล ใบลาน และหลักสูตรการขยายพันธุ์พืช เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เหมาะสมกับนักเรียน มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัย มีความพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น

สำหรับวิชาภาษาอังกฤษ ได้มีการนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบการสอน และพัฒนาทักษะการเขียน คือ วิเชียร ใจทน (2538) และ ศศิวิมล ผาสุข (2539) ซึ่งพบว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ สูงกว่าเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนด นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี และนักเรียนมีพัฒนาการทางการเขียนภาษาอังกฤษสูงกว่าเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนดไว้

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่นำหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน แล้วสรุปผลสอดคล้องกันทุกกรณีว่า วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการก่อให้เกิดการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ได้รูปแบบการสอนที่มีความเหมาะสมและ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนด ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า วิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถพัฒนารูปแบบการสอนที่มีความเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนด และมีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษดีขึ้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยใช้กิจกรรมคัดสรรเพื่อการสื่อสาร